

กรมการแพทย์แผนไทยฯ ไขภูมิปัญญา 'นวดตอกเส้น'

เมื่อเร็ว ๆ นี้ที่ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ ณ วัดสิริาราม ภายหลังการเปิด “โครงการพัฒนาระบบการรับรอง หมอพื้นบ้านด้านการนวดตอกเส้น” นายแพทย์ เกียรติภูมิ วงศ์รจิต อธิบดีกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกกล่าวว่า “การนวดตอกเส้น” เป็นวิถีทางและภูมิปัญญา ในการดูแลสุขภาพสุขภาพของชุมชนในแถบภาคเหนือที่สืบทอดมา หลายชั่วอายุคน และเป็นองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่เป็นอัตลักษณ์ใน ระบบการแพทย์พื้นบ้านล้านนา เป็นวิธีบำบัดรักษาอาการทางกาย อีกวิธีหนึ่งเพื่อผ่อนคลายอาการปวดเมื่อย รวมทั้งรักษาโรคเกี่ยวกับ กระดูกและข้อ กล้ามเนื้อ เส้นเอ็นต่าง ๆ ต้องกระทำโดยผู้เชี่ยวชาญ ที่คนภาคเหนือเรียกว่า “หมอเมือง” ซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญและได้ รับการฝึกฝนจนแตกฉานและมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีวิทยาศาสตร์ สำหรับการนวดตอกเส้น ผู้ที่ทำการตอกเส้นจะตอกไปตามร่องกล้ามเนื้อและเส้นเอ็นและตามแนวกระดูก โดยระมัดระวังไม่ให้โดนกระดูก โดยตรง การตอกจะไปกระตุ้นในจุดที่เป็นปัญหาปวดเมื่อยเนื่องจาก เส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ จะทำให้เส้นที่อยู่ติดกันไป ดัดขึ้นมาและกระตุ้นเส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ ให้เลือดสูบฉีดได้มากขึ้น ช่วยให้ อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อดีขึ้น โดยก่อนการตอกเส้นรักษาทุก ครั้งจะต้องมีการตรวจร่างกาย วินิจฉัยอาการที่ตนไข้เป็น

“การนวดตอกเส้น” ถือเป็นความเชื่อ ซึ่งผูกเชื่อมกับวัด พระ หรือศาสนาซึ่งมีมานาน โดยไม่มี “หมอเมือง” หรือพ่อหมอ แม่ หมอ เป็นผู้นวด ตอกเส้นตามเส้น ประสานสืบ มีการทำน้ำมันงาหุง กับว่านสมุนไพรต่าง ๆ ตามแนวเส้น อาศัย พุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ เข้ามา ช่วย พร้อมเป่ามนต์ดลบันดาลให้หายเจ็บ ป่วย ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการรักษา ทำให้คนไข้มีความหวัง อาการเจ็บป่วยดีขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่ง “การนวด ตอกเส้น” จะช่วยฟื้นฟู ทั้งโรคอัมพฤกษ์ อัมพาต กระดูกทับเส้น เส้นเอ็นตึง ปวด ข้อเข่า รวมทั้งโรคไมเกรน

นายแพทย์เกียรติภูมิยังกล่าวอีกว่าความรู้เรื่องการนวดตอกเส้น ส่วนใหญ่เป็นความรู้และประสบการณ์ในตัวหมอเมือง (Tacit knowledge) วิทยาลัยการแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ศึกษาและวิจัยองค์ความรู้ชุดนี้ได้

นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต

สถานการณ์แพทย์แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข ได้บันทึกความรู้การตอกเส้นของ

หมออินสม สิทธิตัน มหาวิทยาลัย

แม่ฟ้าหลวง

จังหวัดเชียงใหม่

ราย ได้รวบรวม

รวมความรู้หมอ

พื้นบ้าน 8 จังหวัด

ภาคเหนือตอนบน ไว้ 200

คน สาขาวิชาการแพทย์แผน

ไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้

รวบรวมองค์ความรู้หมอเมือง

จังหวัดลำพูนจำนวน 80 คน ซึ่งเป็นต้นทุนที่ดีของความร่วมมือที่จะสามารถรับรองหมอพื้นบ้านได้

ปัจจุบัน "การนวดตอกเส้น" ได้รับความนิยมกันอย่างแพร่หลาย ทั้งโรงพยาบาล สถานพยาบาล สปา ร้านอาหาร หลายแห่งใช้การตอกเส้นเป็นหนึ่งในบริการ ถึงแม้ว่าการตอกเส้นจะเป็นการบำบัดที่ได้ผลที่ดีเยี่ยมแต่ขอแนะนำผู้ใช้บริการให้เลือกใช้สถานบริการที่มีใบอนุญาตจากสาธารณสุขอย่างถูกต้องเท่านั้น ส่วนผู้ที่ไม่แนะนำให้

ใช้บริการนวดตอกเส้นได้แก่ผู้ป่วยที่มีปัญหาเรื่องกระดูก รวมถึงผู้ที่ตั้งครรภ์ สำหรับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง หรือโรคที่มีอาการรุนแรงควรปรึกษาแพทย์ก่อนที่จะมารับการนวดตอกเส้น นายแพทย์เกียรติภูมิ กล่าว

ด้านพ่อหมอสมใจ เดชชิต อายุ 72 ปี หนึ่งในหมอนวดตอกเส้นชาว อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน เล่าว่าเป็น

หมอดอกเส้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยเริ่มต้นมาจากความอยากรู้อยากเห็นของตนเองว่าการตอกเส้นสามารถรักษาคนไข้ที่เป็นอัมพฤกษ์ อัมพาตได้อย่างไร ประกอบกับครอบครัวตั้งแต่รุ่นปู่ รุ่นพ่อเป็นหมอเมือง เป่า เช็ด แหก และเป็นหมอยาไทย แต่ยังไม่เคยมีใครเป็นหมอดอกเส้น จึงได้ไปเรียนและรับการถ่ายทอดวิชาตอกเส้นมาจากพ่อหมออินสม 18 ปีกับการเป็นหมอดอกเส้นได้รักษาคนที่ปวดเมื่อย ป่วยเป็นอัมพฤกษ์ อัมพาต แขนขาลีบไม่มีแรงเดินไม่สะดวก หรือคนที่เห็นเข้บขามาแล้วกว่าหลายพันราย และได้ถ่ายทอดวิชาหมอดอกเส้นให้กับลูกศิษย์มากกว่า 100 ราย ห่วงก็แค่ศาสตร์การรักษาด้วยการนวดตอกเส้นจะไม่มีใครสืบทอด เพราะลูกหลานไปทำอาชีพอื่นกันหมด มาถึงวันนี้จึงดีใจมากที่กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกได้เข้ามาส่งเสริมสนับสนุน และให้การรับรองการนวดตอกเส้นเป็นภูมิปัญญาการแพทย์พื้นบ้านที่ยังคงอยู่กับเมืองล้านนาสืบไป

นอกจากนี้ นายแพทย์เกียรติภูมิ ยังได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการโครงการอุทยานวิจัยนวัตกรรม

สมุนไพรรักษาเหื่อร่วมกับ ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายแผนงานบริหาร การเงินและทรัพย์สิน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมี ผศ.ดร.ธัญญา นุภาพ อานันทนะ ผู้อำนวยการอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมเป็นสักขีพยาน เพื่อสร้างความร่วมมือ ในการวิจัย พัฒนาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรและ ถ่ายทอดความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการวิจัยสมุนไพรรักษาเหื่อ สานต่อนโยบายรัฐบาล ในการส่งเสริมการแพทย์แผนไทยและสมุนไพรรักษาเหื่อตามแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี ให้ประเทศไทย ก้าวทันกับศักยภาพประเทศไทยได้ปานกลาง พุ่งเป้า ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศด้วยพืช สมุนไพรเชิงเศรษฐกิจและบริการธุรกิจเชิง สุขภาพ

ทั้งนี้อาจารย์ผู้อำนวยการอุทยาน วิทยาศาสตร์ภาคเหนือ (จังหวัด เชียงใหม่) ในพื้นที่การศึกษาแม่ เหือะ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่ง เป็นศูนย์บริการนวัตกรรมครบ วงจร (Total Innovation Solution Center) บนพื้นที่ ไร่สอง 20,750 ตารางเมตร ที่ให้ บริการเชื่อมโยงธุรกิจภาคเอกชน

หน่วยงานภาครัฐ และผู้เชี่ยวชาญจากภาคการศึกษาด้วยการ สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา สร้างสรรค์นวัตกรรม การบ่มเพาะ ธุรกิจ รวมทั้งพื้นที่ให้บริการสนับสนุนธุรกิจนวัตกรรม เช่น R&BD Unit, Office Space, Co-working Space, ห้องประชุมหลากหลายขนาด, ห้องประชุมเมื่อดักบัว 440 ที่นั่ง ฯลฯ พร้อมแวดล้อม ด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างร้านสะดวกซื้อ ร้านค้า ร้านอาหาร และเครื่องดื่มน้ำระดับพรีเมียม ธนาคาร สถานออกกำลังกาย (Fitness) อย่างเต็มรูปแบบ มีกำหนดเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 นี้.

สนับสนุนโดย **เช็มราช ราชอาบ**